

INSTRUKCJA MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 27 grudnia 1960 r.

w sprawie organizowania i realizacji budownictwa przykładowego na wsi.

W wykonaniu uchwały nr 507 Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1959 r. w sprawie uzupełnienia tez dotyczących typizacji w budownictwie — teza 53.5. (Monitor Polski z 1960 r. Nr 23, poz. 109) ustala się zasady oraz zakres organizowania i realizacji budownictwa przykładowego na wsi.

Rozdział I.

§ 1. Instrukcja przeznaczona jest do stosowania przez: organy do spraw budownictwa prezydiów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych, ośrodki badawczo-instruktażowe Instytutu Techniki Budowlanej (ITB) oraz przedsiębiorstwa budownictwa terenowego.

Rozdział II.

§ 2. Przez pojęcie budownictwa przykładowego na wsi rozumie się budownictwo ze środków własnych ludności przy zwiększonej pomocy Państwa określonej w niniejszej instrukcji. Budownictwo przykładowe na wsi ma za zadanie popularyzację postępu technicznego przez:

- 1) wykonywanie budynków według projektów typowych odpowiednich dla danego rejonu o dobrych i oszczędnych rozwiązaniach funkcjonalnych i konstrukcyjnych,
- 2) wykorzystanie do budowy materiałów miejscowych w zależności od zasobów surowców miejscowych oraz materiałów zastępczych i nowych dotychczas na danym terenie nie stosowanych,
- 3) wprowadzenie do budowy typowych prefabrykowanych elementów produkowanych na skład,
- 4) zastosowanie w budynkach mieszkalnych takich urządzeń (doprowadzenie wody, budowa łazienki itp.), które mają bezpośredni wpływ na podniesienie kultury użytkowania budynku i polepszenie warunków bytowych ludności wiejskiej, a w budynkach inwentarskich odpowiednich urządzeń wewnętrznych mających wpływ na podniesienie warunków zdrowotnych zwierząt oraz zmniejszenie pracochłonności w obsłudze,
- 5) zastosowanie ekonomicznych adaptacji, kapitalnych remontów lub przebudowy budynków (ziemie zachodnie i północne).

§ 3. Budynki przykładowe ze względu na ich charakter propagandowy powinny być wykorzystane dla następujących celów:

- 1) urządzania pokazów dla okolicznej ludności, działaczy kółek rolniczych itp. zarówno w okresie budowy, jak i w czasie użytkowania budynku,
- 2) szkolenia miejscowych rzemieślników w zakresie wykonania budynków z miejscowych i nowych materiałów budowlanych oraz zastosowania elementów prefabrykowanych do wykonania ścian, stropów, więźby dachowej itp.

Rozdział III.

§ 4. Budynki przykładowe mogą być wznoszone u członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych, rolników indywidualnych i innych osób mieszkających na wsi, których praca związana jest z rolnictwem.

§ 5. Rejonizację stosowania materiałów budowlanych oraz alternatywy materiałowe dla wykonania budynków okre-

ślają organy do spraw budownictwa prezydiów rad narodowych w porozumieniu z ośrodkami badawczo-instruktażowymi ITB.

§ 6. Lokalizację budynków przykładowych ustalają wydziały architektury i budownictwa prezydiów powiatowych rad narodowych w porozumieniu z inspektoratami powiatowymi Państwowego Zakładu Ubezpieczeń (PZU) i powiatowymi związkami kółek rolniczych, kierując się następującymi zasadami:

- 1) budynki przykładowe powinny być zlokalizowane możliwie w okolicach o dużym ruchu budowlanym, gdzie znajdują się większe zasoby surowców miejscowych, które nie są w ogóle lub są niedostatecznie wykorzystane przez ludność miejscową, zarówno do budowy, jak i do produkcji materiałów budowlanych,
- 2) w przypadkach zlokalizowania budynku w miejscowości, gdzie brak jest surowców miejscowych, należy stosować w budownictwie przykładowym nowe ekonomiczne rozwiązania konstrukcyjno-materiałowe uwzględniające materiały pochodzenia przemysłowego,
- 3) należy dążyć do lokalizowania budynków we wsiach zabudowujących się według planów zagospodarowania przestrzennego oraz we wsiach o zwartej zabudowie i możliwie dogodnych warunkach komunikacyjnych; nie należy lokalizować budynków przykładowych w gospodarstwach rozrzuconych na koloniach,
- 4) w województwach zachodnich i północnych, gdzie w budownictwie wiejskim występuje nasilenie remontów budynków, a budownictwo nowe realizowane jest w mniejszym zakresie — budownictwo przykładowe może obejmować również przykładowe adaptacje, kapitalne remonty lub przebudowy budynków,
- 5) gospodarstwa rolne, w których mają stanąć budynki przykładowe, powinny posiadać wszelkie cechy gospodarstw wzorowych z punktu widzenia produkcji rolnej oraz odpowiedni wkład własny w gotówce, materiałach budowlanych lub robociznie i zabezpieczenie hipoteczne na otrzymanie kredytów bankowych.

§ 7. Osoby, które realizować będą budynki przykładowe, zobowiązane są do:

- 1) złożenia w wydziale architektury i budownictwa prezydium powiatowej rady narodowej pisemnego zobowiązania do wykonania budynku według projektu typowego i zastosowania alternatyw materiałowych uzgodnionych z wydziałem architektury i budownictwa prezydium powiatowej rady narodowej,
- 2) właściwego przygotowania i składowania materiałów budowlanych i utrzymania porządku na budowie,
- 3) ukończenia budowy w ciągu jednego roku; w uzasadnionych przypadkach może być przesunięty termin ukończenia do dwóch lat, z tym jednak, że w pierwszym roku budynek zostanie wykonany co najmniej w stanie surowym,
- 4) prowadzenia na bieżąco zapisów wydatków związanych z realizacją budynku przykładowego, w celu ustalenia rzeczywistych kosztów budowy,
- 5) utrzymania budynku w dobrym stanie w czasie jego użytkowania,
- 6) udostępnienia budynku dla celów pokazowych oraz informowania zainteresowanych rolników o kosztach budowy i sposobie wykonania budynku.

Rozdział IV.

§ 8. Rolnicy wznoszący budynki przykładowe zgodnie z ustaleniami niniejszej instrukcji korzystają ze zwiększonej pomocy Państwa w postaci:

- 1) przydziału przemysłowych materiałów budowlanych w ilości niezbędnej do wykonania całego budynku, zgodnie z przyjętą do realizacji alternatywą materiałową,
- 2) uzyskania w pierwszej kolejności maszyn i sprzętu budowlanego z terenowych wypożyczalni, potrzebnych do produkcji materiałów budowlanych i wykonawstwa budynków,
- 3) bezpłatnego badania surowców miejscowych i odpadkowych oraz ustalenia receptur przez terenowe ośrodki badawczo-instruktażowe ITB,
- 4) długoterminowych kredytów bankowych przyznawanych na warunkach określonych odrębnymi przepisami,
- 5) dotacji PZU w wysokości do 10 tysięcy zł na jeden budynek na częściowe pokrycie kosztów wykonania pokryć i stropów ogniotrwałych, wypłaconej z funduszu przewencyjnego PZU przeznaczonego w planie rocznym na te cele; decyzja wypłaty dotacji PZU zostanie podjęta komisyjnie przy udziale przedstawiciela inspektoratu powiatowego PZU na wniosek wydziału architektury i budownictwa prezydium powiatowej rady narodowej po wykonaniu budynku w stanie surowym i po uprzednim stwierdzeniu, że budynek jest budowany zgodnie z warunkami uzgodnionymi z wydziałem architektury i budownictwa prezydium powiatowej rady narodowej,
- 6) w przypadku wznoszenia budynków przykładowych, połączonych, pod wspólnym dachem (budynek mieszkalny z gospodarczymi) wysokość kredytów bankowych i dotacji PZU może być zwiększona na wniosek organu do spraw budownictwa prezydium wojewódzkiej rady narodowej, lecz tylko w tym przypadku, gdy rolnik będzie posiadał zabezpieczenie hipoteczne dla uzyskania większych kredytów oraz własny wkład gotówkowy lub w materiałach budowlanych i robociznie gwarantujący wykonanie budynków.

§ 9. Przyznane kredyty bankowe i dotacja PZU mogą być cofnięte lub wysokość ich może być obniżona na wniosek wydziału architektury i budownictwa prezydium powiatowej rady narodowej w przypadku, gdy budujący dokonał samowolnie zmian w projekcie lub alternatywie materiałowej oraz gdy nie spełnił odpowiednich warunków wymienionych w § 7.

Rozdział V.

§ 10. W celu prawidłowego rozwoju budownictwa przykładowego oraz zapewnienia temu budownictwu odpowiedniej pomocy organizacyjnej i technicznej ustala się następujący zakres obowiązków:

- 1) wydziałów budownictwa prezydiów wojewódzkich rad narodowych:
 - a) ustalanie na podstawie planów postępu technicznego dla budownictwa na wsi kierunków polityki budownictwa przykładowego oraz sporządzanie rocznych planów budynków przykładowych do realizacji, przyjmując stopniowe rozszerzenie budownictwa przykładowego do jednego budynku rocznie w każdym powiecie z wyjątkiem powiatów, gdzie działają zespoły budowy wsi,
 - b) zapewnienie kredytów bankowych i dotacji PZU na planowaną ilość budynków przykładowych w województwie i spowodowanie przekazania na ten cel potrzebnych środków finansowych do powiatów,

- c) sprawowanie kontroli nad przebiegiem realizacji budownictwa przykładowego w powiatach i ocena wyników tej akcji,
 - d) inicjowanie lub organizowanie pokazów i wycieczek w celu obejrzenia budynków przykładowych;
- 2) wydziałów architektury i budownictwa prezydiów powiatowych rad narodowych:
 - a) typowanie gospodarstw do wykonania budynków przykładowych, omówienie z zainteresowanymi warunków realizacji i przyjmowanie zobowiązań na piśmie,
 - b) zapewnienie projektów technicznych i ustalanie alternatyw materiałowych dla wykonania budynków,
 - c) wydawanie zezwoleń na budowę odpowiednio wcześniej, aby umożliwić budującym w okresie poprzedzającym sezon budowlany poczynienie przygotowań do budowy,
 - d) w razie potrzeby wystąpienie do ośrodka ITB o zbadanie przydatności surowców budowlanych i ustalenie proporcji składników,
 - e) zapewnienie wypożyczenia potrzebnego sprzętu i maszyn w terenowych wypożyczalniach sprzętu budowlanego,
 - f) zapewnienie przydziału potrzebnych materiałów budowlanych w powiatowym zespole rozdzielczym oraz wnioskowanie i dopilnowanie sprawy otrzymania kredytów bankowych i dotacji PZU,
 - g) sprawowanie przez wyznaczonego pracownika wydziału funkcji kierownika budowy nad wykonywanym budynkiem,
 - h) umieszczenie tablicy informacyjnej o budynku przykładowym na miejscu widocznym w pobliżu budowy z zaznaczeniem, że budynek przykładowy wybudowany został przy pomocy finansowej PZU,
 - i) współdziałanie z ośrodkami badawczo-instruktażowymi ITB w organizowaniu pokazów, wycieczek i szkolenia,
 - j) prowadzenie obserwacji wykonanego budynku oraz zebranie materiałów dokumentacyjnych z jego realizacji (zużyte materiały, nakłady robocizny, koszt);
 - 3) ośrodków badawczo-instruktażowych ITB:
 - a) współdziałanie z organami do spraw budownictwa prezydiów rad narodowych w ustalaniu rejonów budownictwa przykładowego i wskazywanie alternatyw materiałowych,
 - b) bezpłatne badanie surowców budowlanych i ustalanie proporcji ich składników do wykonania budynków przykładowych na wniosek wydziałów architektury i budownictwa prezydiów powiatowych rad narodowych,
 - c) wykonywanie bezpośredniego instruktaz technicznego dla budynków przykładowych o trudniejszej technologii wykonawstwa, ustalonych w porozumieniu z wydziałami budownictwa prezydiów wojewódzkich rad narodowych, z tym że pomocy organizacyjnej związanej z budową tych budynków udzielać będą wydziały architektury i budownictwa prezydiów powiatowych rad narodowych; w rejonie działania każdego ośrodka badawczo-instruktażowego ITB powinien być przekazany pod opiekę techniczną co najmniej jeden budynek rocznie,
 - d) ustalanie zużycia materiałów i wysokości kosztów budowy dla budynków znajdujących się pod opieką ośrodków badawczo-instruktażowych ITB,
 - e) ocena wykonanych budynków i stawianie wniosków co do ich wartości jako budynków przykładowych,

- f) organizowanie szkolenia, pokazów i wycieczek;
- 4) przedsiębiorstw budownictwa terenowego:
— przydzielanie dla budownictwa przykładowego w pierwszej kolejności maszyn i sprzętu budowlanego z wypożyczalni sprzętu.

§ 11. Wydziały budownictwa prezydiów wojewódzkich rad narodowych zobowiązane są poza obowiązkami wynikającymi z § 10 pkt 1 do informowania Ministerstwa Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych — Departament Budownictwa Wiejskiego o rozmiarach i stanie realizacji budownictwa przykładowego na swoim terenie. W tym celu wydziały te sporządzać będą dla Ministerstwa Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz dla własnego użytku roczne plany budownictwa przykładowego oraz sprawozdania półroczne z przebiegu realizacji budynków przykładowych w roku sprawozdawczym. Zasady i zakres tej sprawozdawczości zostaną ustalone odrębnie.

Rozdział VI.

§ 12. Nadzór nad wykonaniem postanowień niniejszej instrukcji sprawuje Departament Budownictwa Wiejskiego w Ministerstwie Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, który jednocześnie opracowywać będzie na każdy rok kalendarzowy szczegółowe wytyczne zawierające informacje o stosowaniu nowych metod wykonawstwa i wdrażaniu postępu technicznego w budownictwie przykładowym na podstawie ustalonych rocznych planów postępu technicznego oraz wytyczne w sprawie realizacji przykładowych adaptacji, kapitalnych remontów lub przebudowy budynków.

§ 13. Instrukcja wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych:
M. Olewiński